

GASTRONOMIA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. Nagydíófa ucca 3. I. emelet
 Telefon: 352-88.
 Levelek, kéziratok ide küldendők.

A MAGYARORSZÁGI SZÁLLODAI, ÉTTERMI
 ÉS KÁVÉHÁZI ALKALMAZOTTAK ORSZÁGOS
 EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA

Megjelenik évente tizszer.
 Előfizetési ára:
 Egész évre — — — — — P 4.—

Megyünk az őszbe.

Irta: **Braun József.**

Megyünk az őszbe. Vijjogva, kergetődzve. Ebben a dunaparti metropolisban, ahol az élet annyira értéktelen, s ahol a halál annyira megbecsült tud lenni, itt írta a halhatatlan nagy költő ezeket a szavakat: S valóban, ha körülnézünk soraink között, látjuk azt, mennyire ránk illik ez a két szó egy hosszú nyár után. Egy nyár, melyhez annyi be nem váltott remények fűződtek, melyben annyiunkat ért keserű csalódás. Ismét bizonyult, hogy vajmi keveset várhatunk sorunktól a mai körülmények között, ilyen széttagoltan, ennyire vijjogva és kergetődzve. Tavasszal még reménykedtünk, még megpróbáltunk egyet-mást, de ma, ma ismét itt állunk és vijjogunk, ahelyett, hogy komoly erőt reprezentáló hangot adással szállnánk sikra követeléseink mellett. Kergetődzünk, ahelyett, hogy egységes sorokban, zártan és fegyelmezetten indulnánk el világosan megjelölt céljaink felé.

Pedig soha annyi tennivaló nem volt ennek a szakma munkásságának érdekében, mint épen ma, ezekben a napokban, amikor az általános helyzet olyan vigasztalan képet nyújt és egy olyan szörnyű tél elé nézünk ebben az őszbe menésünkben, hogy valóban vértzetten kéne elindulnunk. Ha elkezdenénk felsorolni mindazokat a jelenségeket, melyek multhatatlanul sürgős megoldást követelnek, vége-hossza sem volna mindezeknek. Azonban mégis néhány legfontosabb dologra rá kell mutatnunk.

A nyári tapasztalatok alapján elsősorban is a munkaközvetítés kérdése tolu mindent elnyomóan előtérbe. Ismét láttuk, hogy egy ilyen anarchikusan egyedülálló, minden szervezettség nélküli munkapiac képtelen ellátni úgy a munkaadó, mint a munkás szempontjából a kereslet és kínálat viszonyát. Hosszu évek óta küzdünk, irunk, deputációzunk, beadványokat szerkesztünk azért, hogy végre valahára ebben a szakmában is egy szervezett munkaközvetítő intézmény álljon mindkét fél rendelkezésére. Sajnos azonban az ankétozások óta több, mint egy év telt el s a kereskedelmi miniszter előtt fekszenek hosszú idő óta az összes érdekeltek véleményei, a munkaközvetítés kérdése még sem haladt egyetlen lépéssel sem előre. Egész különleges helyzetben élünk a szabad nap kérdésével illetőleg is. Nem tűrhetjük tovább azt, hogy az általános ipartörvény szempontjából mindenkire nézve kötelező szabadnap kérdésében, mi törvényen kívül legyünk helyezve. Tagadhatatlan, hogy az utóbbi években történt némi könnyítés és a nagy munkanélküliségre való tekintettel az ipartestületek is igyekeztek rábírni a munkál-

tatókat a szabadnapok megadására, azonban sajnos majdnem az egész vonalon az a helyzet, hogy míg a nagy üzletekben többé-kevésbé megvan a dolgozók heti szabadnapja, a kis üzletekben majdnem kivétel nélkül teljesen szabadnap nélkül dolgoznak az alkalmazottak. Azonkívül általános szokássá vált az, hogy betegség, avagy szabadságolás alatt nem állítanak be helyettesítőt, hanem egyszerűen a szabadnapok megvonásával töltik be a megüresedett helyet. Képtelenség a mai szörnyű munkanélküliséggel párosult gazdasági helyzetben, amikor annyi ember vár legalább egy kisegítő munkaalkalomra, hogy ezeket a munkaalkalmakat elvonják az arra mindenképpen rászoruló munkanélküliektől. Erőteljes akciót fogunk indítani a közélet minden területén keresztül, hogy ha már a mi szakmánkat a vasárnapi munkaszünetről szóló rendelkezéseknél nem vették figyelembe, legalább a mi iparunkban a szabadnap kérdését szabályozó rendeletet, vagy törvényt hozzanak. Még sem lehet egy sok ezer emberből álló szakma munkásságának legfontosabb szociális és egészségügyi kérdésében — a heti pihenő nap ügyében — állandóan a szokásjogra bízni annak menetét.

Szóvá kell tennünk már most a téli ipartestületi gyűjtések ügyét is. Szükséges, hogy végre a nyilvánosság elé vigyük azt, vajjon lehetséges-e, hogy az ipartestület szakma munkásságától összeszedett filléreken, azok megkérdezése nélkül, ingyen leves formájában jótékonykodják. A múlt évben befolyt összegekből az ipartestület hatósági ebédjegyeket osztott szét a munkanélküliek között és mi a legerélyesebben tiltakozunk a szakma munkásaitól összegyűjtött összegeknek ilyen módon való felhasználása ellen. Leszögezzük, hogy változatlanul az állami pénzbeni munkanélküli segélyezés elve alapján állunk. Épen ezért le kell szögeznünk azt, hogy az ipartestületi ebédosztás csak másolása az állami szociálpolitikának, amely szintén ingyen levessel akarja megoldani a nyomor és munkanélküliség kérdését. Bécs városának klasszikus példái utat mutathatnának a valóságos szociálpolitika irányában. Eltekintve az állami munkanélküli segélytől, a város ereje végső megfeszítéséig melléje áll a munkanélküli nyomorgónak. Míg nálunk a hatósági konyhán való sorbanállással bonyolítják le az ebédetelési akciót, addig Bécs városa 3000 vendéglőssel kötött megállapodásának megfelelően, a vendéglőkben osztja ki terített asztalok mellett az inségebédeteket. Óriási különbség, mely a szociálpolitika lelki motivumait sem hagyja figyelmen kívül. De, hogy egy

mindent eldöntő példát mutassunk, míg Magyarországon az utcán az éhségtől összeeső öreg, hajléktalan ember eljut a menházig, addig a kinok kálváriáját kell elszenvednie. És még ez a megváltás is igen gyéren jut ki a szerencsésebbeknek. Addig Bécs városa az agkori segélyezés formáját úgy oldja meg, hogy az elaggott házaspárt odahaza a lakásán hagyja, fizeti a házbérét és ellátja őt élelmiszerekkel és fűtőanyaggal. Ime az igazi szociális gondoskodás megőrzi a nyomortól való széthuzás ellen még a családi életet is. Mi, úgy mint a múltban ismételt *megindítjuk* függetlenül az ipartestületi gyűjtéstől, *a magunk téli segélyalap gyűjtését. Szaktársaink minden üzemben igyekezzenek az önkéntes adományokat összeszedni, hogy a hitetlen nélkülözések elé néző szaktársainkon a téli hónapokban a segélyezés kimerítése után is, ebből az alapból segíthessünk.* Minden erőnkkel oda fogunk hatni, hogy az ipartestület által gyűjtött összegek pénzsegélyezés formájában a munkanélküliek családjához juthassanak el.

Végig a szakmai élet egész területén a gazdasági válság súlyos csapásai alatt röskezőzünk és a mérhetetlen üzleti pangás a főnöktestületek helytelen üzleti politikája következtében, még állandóan mélyül. Az a tekintélyes arányú bérredukció, melyet a kávéiparban végrehajtottak, illuzóriussá tette a még dolgozók emberi életnivóját is. A munkanélkülieket a szervezetlenség, a munkapiac anarchiája, valamint a kilátástalan téli nyomoruság riasztja. A beteg munkások ellen a Társadalombiztosítási szolgálatok elvorásával készül egy következményeiben beláthatatlan merénylet. Végig az egész szakmai közélet területén a javításra szoruló ügyek végtelen sorozatát látjuk, azonban sehol még csak jóindulatu közeledést sem látunk az ügyek rendezésére.

Zárt sorokban, minden erőnket összefogva kell nekiindulnunk ennek az ősznek, mert különben kiméletlenül újabb és újabb tömegeket ránt le közülünk a gazdasági élet feneketlen örvényébe a rohanó idő, mely nem tűr megállást. Sorakozzunk! Induljon meg a toborzás munkája, mert: »megyünk az őszbe!«

Lealázó!

a borralaló! Ezt mi már régen megállapítottuk, azonban az illetékeseknek nem ez volt az álláspontjuk ebben a kérdésben, és most mi kíváncsian várjuk, hogy mit fognak szólni az illetékesek, amikor már az egyik budapesti felsőbb bíróság ítéletében mondotta ki azt, amit mi már régen mondottunk, sőt nagyon is régen, hogy *a társadalomban nagyon megalázó helyet foglal el az az egyén, aki borralalós keresetből, azaz ezüstpapírba csomagolt könyöradományból tartja el ma-*

**Harcoljunk a saját és családunk érdekeiért a szervezettségünk erejével!
 Szaktárs be a szervezetbe!**

gát. Semmi egyéb nem történt, mint egy valóper tárgyalásán az alperes férj azon érvelésével kérte a felperes feleség tartásdíj-követelésének az elutasítását, hogy: a felesége a különválás ideje alatt, mint kiszolgáló nő volt alkalmazva egy vendéglőben, ahol is az általa kiszolgált vendégektől borraivalót fogadott el, már pedig az, aki borraivalót fogad el, az nem érdemes arra, hogy a bíróság neki tartásdíjat ítéljen meg, mert a borraivaló elfogadása társadalmilag lealázó.

A bíróság helyt adott a férj érvelésének és az asszonyt keresetével elutasította és kimondotta, hogy tekintettel arra, hogy a felperes tényleg elfogadott az általa kiszolgált vendégektől borraivalót, érdemtelenné vált arra, hogy a bíróság neki tartásdíjat ítéljen meg, mert a borraivaló elfogadása lealázó.

Tisztelettel kérdezzük tehát most, hogy mit csináljon az a társadalmi réteg, amelyet akaratan kívül kényszerítenek arra, hogy becsületesen elvégzett munkája ellenértékéért borraivalót fogadjon el, elfogadjon-e a borraivalót? avagy ne fogadjon el, ha elfogadjon, úgy lealázó cselekedetet követ el, ha nem fogadjon el, úgy meghalhat éhen, mert munkájának az elvégzéséért más tisztességes munkabérből nem részesül.

Mi a leghatározottabban elítéljük a borraivaló elfogadását és hosszú évek során át küzdöttünk és küzdünk most is ez ellen a rendszer ellen, amely a becsületesen elvégzett munka után megvetett koldusfilléreket juttat a munkásnak, azonban az illetékes munkáltató testületek mindig arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a borraivaló adása a magyar embernek egy uri gesztusa, már pedig egy ilyen uri gesztusnak az alkalmazása, amely egyébként még hasznos is egy

másik emberre nézve, nem lehet lealázó.

Azt mi is elismerjük, hogy arra, aki a borraivalót adja, ebből a cselekedetből semmi lealázás nem háramlik, azt azonban tagadjuk, hogy azt, aki a borraivalót elfogadja, nem a legteltesebb emberi mivoltában sérti az a mozdulat, amely arra készíti, hogy mint koldus nyujtsa ki kezét a lealázó borraivaló után akkor, amidőn ez a kérdés már minden országban közmegegyezésre lett elintézve olyképen, hogy mind a három fél (mert hiszen nemcsak a munkaadó és munkás, hanem a vendég érdekeit is figyelembe kellett venni) jól jöjjen ki.

Természetesen azoknak az országoknak (ahol már törvényekkel és rendeletekkel szabályozták ezt a kérdést) a vendégipari munkássága nem tartja véglegesnek ezt az elintézési módot és nagyon helyesen, mert a munkás és munkaadó megegyezésének kizárólag ezen a két félen kell felépülni, úgy, mint minden más foglalkozási ágban és a fogyasztót, illetve a vendéget nem szabad még külön kiszolgálási terhekkel súlytani, mert hiszen evvel kisebb lesz a fogyasztóképessége.

Eppen ezért van nagy súlya ennek a bírói ítéletnek, mert indokai olyan tárgyilagosan állapítják meg ennek a hosszú évek óta kavargó kérdésnek a rákfenéjét a borraivaló lealázóságát, hogy ennek kihatással kell lenni azokra is, akik eddig ennek a kérdésnek a rendezése elől mereven elzárkóznak és elzárkózottságukban kényszerítettek hosszú évek során át embereket olyan létfentartási alapnak a köztudatba való bevezetésével és meghonosításával, amely ellen emberi mivoltunk teljes súlyával állandóan tiltakoztunk és undorral elfordultunk.

Nyílt levél

**Dr. Szabó László egy. magántanár úrhoz,
a „P. N. csillagos cikkek“ írójához.**

Nagy figyelemmel olvastam nagybecsült Szerkesztő urnak a P. N. jun. 16-án kelt számában a pincérség gazdasági helyzetéről, a pesti pincérről írt értékes cikkét. Egyben sietek megragadni az alkalmat, hogy ahhoz néhány szót, mint a pincértársadalom egyik tagjának szerény véleményét hozzáűzem. Természetesen nem szándékom, hogy e szakmának minden sérelmét felsorakoztassam, kizárólag csak a szerkesztő ur által megírt keretben óhajtok reflektálni néhány szóval.

Megállapításához, hogy vannak pincérek, akik sorsukat megérdemlik viselkedésükkel, még hozzáfűzöm, hogy az ilyen fegyelmezetlen pincérek azok, kik nem törődnek sorsukkal és felületességük, hanyagságuk hozzájárul ahhoz, hogy nem tudnak kellő szimpátiát ébreszteni ahhoz a törekvésünkhöz, hogy jobb és emberibb helyzetet teremtsünk magunknak.

A százalékszámítás lehet túlhaladott álláspont a jövedelem szempontjából, ezen a téren nem szállok vitába a Szerkesztő urral, azonban ez a szakma hajlandó az ördöggel is cimborálni a borraivalórendszer megszüntetése érdekében, ha biztosabb és nem lealacsonyító az a jövedelem, amelyért megdolgozik, mert igenis a borraivalót szűgyelni okunk és jogunk van, jogunk, mert verejtékes munkát végzünk, okunk, mert ajándékképpen szerepel a vendég szemszögéből. Mi a borraivaló ellen nemcsak a mennyisége miatt küzdünk, hanem azért, hogy annak megszüntetése után fel tudjunk emelkedni arra a társadalmi piedesztálra, amely bennünket intelligenciánk, szaktudásunknál és öntudatosságunknál fogva jogosan megillet. Kétségtelen továbbá, hogy a magyar pincér szaktudásával, intelligenciájával, előzékeny szolgálatkészségével világviszonylatban is az első helyen áll. Te-

hát, ha a magyar pincér mindenféle vonatkozásban felülkerekedett teljesítmény és reprezentáció tekintetében külföldi kollégáin, akkor el szeretné érni azt a megbecsülést, amit azok már régen elértek, t. i., hogy törvényesen szabályozva legyen a jövedelme.

Ismét kénytelen vagyok visszatérni a pincér fegyelmezettségére. Vajha az az idő elérkezne, hogy a vendégek nemesen és lovagiasan gondolkoznának, — bár ilyen vendég is sok van — hogy az alkalmazott pincért lehetetlen helyzetben direkt szolgálélek gyanánt ne kezeljék és vérgig ne sértsék hiúságában, amelynek tekintetében ugyis elég szerény. A munkásvédelem nem magánügy, hanem közügy, mert a közönségnek elsősorban érdeke, hogy megelégedett pincérgárda álljon a rendelkezésére. Tagadásba viszem, hogy a borraivaló megszüntetése a jobb kiszolgálást is megszüntetné ambíció hiányában, sőt ha a pincérség szociális kívánságai teljesedésbe mennének, úgy annak kedvező hatását elsősorban a nagy közönség érezné, mert hiszen ezen kívánságok között szerepel elsősorban, hogy kizárólag szakképzett pincérek gyakorolják a kiszolgálást.

Avval végzem fejtegetéseimet, hogy ha vannak pincérek, kik nem állnak hivatásuk magaslatán, úgy Szerkesztő ur megállapítására apellálok, amely szerint a közönségnek is köze van ahhoz, hogy ilyen pincérek kultúrájával és borraivalójával kitermelt.

Végül kérem igen tisztelt Szerkesztő urat, hogy a jövőben is sok szeretettel és megértéssel foglalkozzék a pincértársadalom szociális kívánalmaival.

Maradtam Szerkesztő ur iránt megkülönböztetett tisztelettel

Schlésinger Lajos főpincér.

A nagyméltóságú m. kir. Kereskedelmi Miniszter Urnak!

Kegyelmes Uram!

Hivatkozva Nagyméltóságodnak 155.102. 1930. számú rendeletére, melyben a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg szabályozni méltóztatott a szállodákban, kávéházakban, éttermekben, tejivókban, korcsmákban, kifőzésekben alkalmazott női munkásoknak munkaidejét, valamint megméltóztatott állapítani azt a korhatárt, amelybe a fent felsorolt üzemekben alkalmazott női munkások tartozniok kell, tisztelettel bántorkodunk az alábbiakban néhány kéréssel fordulni Nagyméltóságodhoz.

1. Tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy szíveskedjék közegei útján ellenőriztetni, hogy vajjon ezekben az üzemekben a hivatkozott számú rendeletnek híven megfelelnek-e? Szerintünk nagy fontossága volna ebben az iparban azoknak betartása.

2. Tudomásunk szerint főleg Nagyméltóságod rendeletének azon pontját, mely előírja, hogy csak a 24. életévüket betöltött munkások dolgozhatnak fenti üzemekben, teljesen figyelmen kívül hagyják. Kérjük tehát Nagyméltóságodat, szíveskedjék ellenőriztetni ezt, mert a rendelet kiadásának időpontjában még csak megközelítőleg sem volt annyi étkező üzem, ahol kizárólag női alkalmazottak dolgoztak, mint épen a mai napokban.

3. Tisztelettel kérjük annak ellenőriztetését, vajjon betartják-e a fenti rendeletnek azon pontjait, melyek a fiatalok és nők pihenő idejéről, napi 10 órai munkaidejéről, valamint éjjeli munka tilalmáról szólnak.

4. Egyben kérjük, méltóztatasson intézkedni aziránt, hogy az ellenőrző közegek odahassanak, hogy a rendeletnek megfelelő pontjai munkarend formájában, a fiatalok és női munkások neveinek felsorolásával az üzemekben kifüggesztessenek.

Tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat fenti kérelmeinknek megfelelőleg, a szakma munkásságának érdekében az üzemek ellenőriztetését elrendelni méltóztatassék s ennek megtörténtéről lehetőleg egyesületünket értesíteni kegyeskedjék.

Vagyunk nagyméltóságod mély tisztelői.
A Magyarországi Szállodai Éttermi és Kávéházi Alkalmazottak Egyesületének elnöksége.

A kávéfőzőkhöz!

Szaktársak és szaktársnők!

Az Ipartestület legutóbbi bérredukciós cselekedetéből kifolyólag most már világosan láthatjátok, hogy milyen súlyos helyzetbe sodor bennünket a saját sorsunkkal való könnyelmű nemtörődömség.

Szaktársak! nem látjátok be még most sem, hogy milyen rettenetes következménye van annak, hogy még most sem jutottatok el a helyzet felismeréséhez.

Ellenségei vagytok saját magatoknak és osztályos társaitoknak akkor, amidőn nemtörődömségetekben arra a könnyelmű cselekedetre tértek, hogy munkaerőket olcsóbban ajánljátok fel a munkaadóknak mint a mennyt az ő érdekképviseletük megállapít, azonkívül még az ügynököket, akiket egyenesen a nyomor vámszedőinek lehet nevezni is fizetitek ebből a hitvány kis éhbérből.

Szaktársak, hát nem veszitek észre, hogy az Ipartestület tagjai azért nem tartják be a rájuk nézve kötelező határozatokat, mert egyenesen ti vagytok azok, akik ehhez nekik segédkezet nyújtotok!

Szaktársak, hát nem tudjátok azt, hogy a megállapított munkabér csak hat napra

Csak úgy érhetünk el sikereket, ha a legszélesebbkörű agitációval minden dolgozó vendégipari munkást megnyerünk kenyérharcunk és szervezkedésünk eszméjének.

Szaktárs ne tétovázz! Állj be a szervezeti harcosai közé!

szól, nem tudjátok, hogy a hetedik napot a törvény is biztosítja mint pihenő napot, nem tudjátok, hogy a munkaadók azért nem vesz kisegítő munkást, amikor nektek szabad napotok van, mert nem is követeltek azt, és azt sem tudjátok, hogy a szabadnapotok betartása esetén, hány munkanélküli szak társunk jutna hetenkint egy-két munkanaphoz.

Szaktársak! nem tudjátok azt, hogy a munkássors közös, nem akarjátok észre venni azt, hogy máma nekem, holnap neked! — nem akarjátok észre venni, hogy csak szorosan felépített szervezeti egységgel tudjuk a saját érdekeinket megvédeni, nem akarjátok észre venni azt, hogy amíg dolgoztok is szükség van a szervezkedésre, mert márhonnapra lehetek munkanélkülivé, és akkor nektek is ugyanaz a sors jut osztályrészül mint azoknak, akik már hosszú idő óta nem dolgoznak, az éhség és a hajléktalanság, a teljes lerongyolódottság.

Hozzátok szólunk szaktársak, akik még fiatalok vagytok és nem szereztétek meg azt az élettapasztalatot, amelyet megkíván a munkás szolidaritás, hozzátok, akiknek nemcsak feladat, de kötelesség is a jövő útját egyengetni és fiatalos életkedvvel hozzájárulni ennek a kérdésnek a gyökeres megváltoztatásához és rendezéséhez, mert csak öntudatos és egységes munkás szolidaritás útján lehet elérni olyan eredményeket, amelyek az összmunkásság érdekeit szolgálják.

Szaktársak ne tévőzzatok tovább, mert határozatlanságotoknak ti szenveditek a hátrányait.

Jertek még ma, mert nincs idő késlekedni, és lépjétek be a *Kávészakosztályba*,

testvéri üdvözléssel

a szakosztály szervezőbizottsága.

A sajtó — rólunk.

Híradásunkkal, melyet az egész fővárosi sajtóhoz eljuttattunk, sikerült a fővárosi újságok érdeklődését igaz ügyünk iránt felébreszteni és ugyszólván az összes lapok — kivéve a kurzus lapokat — foglalkoztak követeléseinkkel. A kurzus sajtó természetesen nem foglalkozott ügyünkkel azt nem érdekli Magyarországot egy nagy munkásrétegének sorsa.

A napilapok közül első helyen kell említenünk a szervezett munkásság lapját, amely két nagy cikkben számolt be a kávéházi alkalmazottak tarthatatlan helyzetével. Az első jun. 11-én jelent meg: A budapesti kávéosok munkásaik ellen címmel, a második a gyűlés után »Már a borraaló felét is elveszik« címen részletesen beszámolt a gyűlés lefolyásáról.

A Friss Ujság »Nyomorognak a kávéházi pincérek és a konyhaszemélyzet tagjai« főcímmel és »A fekete ára nem csökken, csak az alkalmazottak bérét szállítják le folyton« alcímmel részletesen foglalkozik sérelmeinkkel és többek között a következőket írja: *A helyközvetítő zugügynökök valóságos zsarolják a pincéreket. A kávéházi konyhaszemélyzetet terheli a szeméthyordás költsége. Sok helyen még a törölruhát is a személyzet pénzén mosatják. A kávéosok még mindig a régi drága áron adják a feketét és eszükbe sem jut, hogy leszállítsák áraikat. Csak alkalmazottaik bérét csökkentik állandóan.*

Az Est-lapok mindegyike kimerítően foglalkozott ügyünkkel. A Magyarország még fényképfelvételeiben is hozta üléssünetet, a Pesti Napló cikkével pedig külön foglalkozunk.

Külön kell megemlékeznünk Magyar Közélet c. hetilapról, melyben Száva István elvtársunk hosszabb cikkben a következőket írja:

Vannak azonban kávéházak, ahol »leszállították az árakat«. A vendégek persze nem tudják, hogy a kávéos nem a saját bevételét, hanem a pincérek borraalóját szállította le. A kapuciner vagy fekete ára válto-

zatlanul 50 fillér, ehhez azonban nem 10—10, hanem csak 5—5 fillér borraaló járul, szóval 50%-kal redukálták a főpincér és a felszolgáló fizetését. Kezdetben ezeken a helyeken fizetés után 5 fillért tett le főur a pincér számára, de mivel így a vendég észrevette, hogy a kávéos az alkalmazottak kárára »hozza a kávéosot«, most ezeken a helyeken is 10 fillért kell főurnak letennie a látszat kedvéért és utólag számol el a felszolgálóval.

De a borraalójóvedelem sem marad meg tisztán, mert még különböző levonások vannak belőle. Ilyen például a pohárpénz. Ez azt jelenti, hogy a pincérnek kell fedeznie azoknak a poharaknak a mosogatási költségeit, melyekből a vendégek fogyasztottak. Ez heti 80 fillér. Ha még hozzáadjuk a kapucinézt, villamospénzt, egyesületi járulékot, stb. elképzelhető, mi marad a legelemibb élet-szükségletekre. Pedig a pincérnek azonkívül kifogástalanul is kell öltözködni.

De nem sokkal jobb a főpincér helyzete sem. Nagyjösszegű, nem ritkán 15—20.000 pengős óvadékot kell letétele helyébe, fizetés azonban nem kap. Ellenben ő vásárolja a napilapokat, gyufát és egyéb hasonló természetű kiadásai vannak, ami naponta 8—10 pengőt tesz ki. Szóval tulajdonképp ő fizeti a tulajdonost. A naponta beérkező számlákat is köteles kifizetni, ezt azonban a törvényszéki gyakorlat hitelnek minősíti, és ha a kávéos fizetéképtelen lesz, a többi hitellel egyenlő elbírálásban részesül. Számtalan esetben előfordult, hogy ilyen módon nagy összegeket veszítettek egyes főpincérek.

A munkaidő napi 14 óra, de élelem nem jár, mindössze két kávé. Ha ezen felül akár egy zsemlyét is eszik a pincér, meg kell fizetnie.

Ezzel szemben azonban 100-nál több olyan kávéházi üzem van Pesten, ahol a törvényben biztosított heti egy szabadnapot sem adják meg az alkalmazottaknak. Van olyan kávéházi alkalmazott, aki — évekkal a 48 órás munkahét nemzetközi egyezménye után — 106 órát dolgozik hetenkint.

Meg kell még említenünk, hogy ülésünkön az Est, Magyarország, Friss Ujság és természetesen a Népszava riportere személyesen is megjelent.

Ezután is mindig igénybe fogjuk venni a nyilvánosság fegyverét, hadd tudja a nagy közönség, mi történik az ezüst tükrös kávéházak külszélei mögött és mi rejlik az éttermek kifogástalan, előkelő külsejű falai között.

M. Kir. Földmivelésügyi miniszter.
17.699/1932—1. 3.

Tárgy: A Lillafüredi Palota-Szálló személyzetének felfogadása.

Szám 102/1932.

A *Gastronomia* című lapjukban megjelent és hozzám is benyújtott levélre értesítem a t. Egyesületet, hogy a Lillafüredi Palota-Szálló igazgatósága a hozzám felterjesztett jelentés szerint csupán oly esetben fordult ügynök közvetítéséhez, midőn régi és kitünően bevált személyzete valamelyik tagjának tartózkodási helyét nem tudja.

A személyzet felfogadása az állami munkaközvetítő útján történt. Az idei nyári évadra az éttermi személyzet nagyrészt a miskolci Hatósági Munkaközvetítő útján állították be. Felkérem a t. címet, hogy jelen válaszomat lapjában leközölje, és egy példányt hozzám benyújtani sziveskedjék.

Budapest, 1932. július hó 12-én.

A miniszter rendeletéből:

Pap

miniszteri tanácsos.

Készséggel közöljük a fenti levelet, azonban megjegyezzük, hogy a miskolci állami Munkaközvetítő Hivatal tudomásunk szerint nem közvetített Lillafüredre felszolgáló személyzetet. Azonban birtokunkban van az a levél, melyet Patat igazgató ur írt egyik szaktársunkhoz, hogy alkalmaztatása ügyében Ruby ügynökhöz forduljon.

Tiltakozó gyűlésünk az OTI szolgáltatások leszállítása ellen,

Határozati javaslat.

A magyarországi szállodai, éttermi- és kávéházi alkalmazottak országos egyesületének 1932. júl. 27-én az egyesület helyiségében megtartott gyűlése megállapítja, hogy

1. a mai nagy munkanélküliség és a munkáltatóérdekképviselők által ezzel párhuzamosan végrehajtott nagyarányú bércsökkenés és ezzel együttjáró életszínvonalromlás idején sokkal fokozottabb mértékben van szükség megfelelő munkásvédőtörvényekre és a szociális biztosítás körének és szolgáltatványainak megfelelő kiterjesztésére mint máskor;

2. ezzel szemben megütközéssel látja, hogy a munkáltató érdekképviselők valamint a Társadalombiztosító államosított ügyvétele a különböző biztosítóágazatok szolgáltatványainak csökkentésére tesznek javaslatot a kormánynak és ezzel a biztosításra kötelezett munkásokat és alkalmazottakat, befizetéseik alapján szerzett jogaitól, egészségük helyreállításának lehetőségétől fosztják meg;

3. ezért a szállodai, éttermi és kávéházi alkalmazottak gyűlése tiltakozik:

a) a betegbiztosítási szolgáltatások mindennemű csökkentése ellen,

b) a baleseti sérültek segélyének tervezett elvonása és csökkentése ellen,

c) az öregségi biztosítás felfüggesztése vagy megszüntetése ellen;

4. a gyűlés urasítja a vezetőséget, hogy a tiltakozást a Szakszervezeti Tanács útján juttassa el a kormányhoz, és már most tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy ha kell a társadalombiztosítási járulékok fizetésének a megtagadásával legyen elérhető kívánságunk.

5. A gyűlés figyelmezteti egyidejűen a biztosításra kötelezett szaktársakat, hogy tiltakozásunk ereje akkor lesz hatékony, ha valamennyien összefogunk és erőnk egészét tudjuk szövetségünk útján a küzdelembe vinni.

Örvény szélén

lejtenek tojás táncot mindazok, akik még most sem látják a gazdasági összeomlás szociális következményeit és veszélyeit.

Könnyelmiségük és nemtörődömségükben gyorsan siklanak el a munkanélküliség égetően sürgős és csontokat tépő problémája felet.

Határtalan nagy tájékozatlanságukban azt hiszik, hogy a munkanélküliség égető kérdését holmi rántott leves vagy ehhez hasonló akciókkal avagy delejes asszonyi ráolvasásokkal meg lehet oldani.

Avagy talán azt hiszik, hogy hatalmi szóval is lehet ilyen súlyos problémát megoldani? Hát a hatalom szavára elfog tűnni a munkanélküliség? nem!

Döresség arra még csak gondolni is, hogy mással mint munkaalkalmak teremtésével avagy az intézményes munkanélküli segély bevezetésével ezt a kérdést el lehet intézni. Nem és százszor nem! Csak ez a két út áll az illetékesek rendelkezésére, amely járható ebben a kérdésben, tessenek munkaalkalmakat teremteni, mi szívesebben vesszük a munkát, mint a segélyt, azonban, ha nincsen munka úgy segéllyel mentsenek meg bennünket a jobb viszonyok beálltaig az éhenhalástól. Munkanélküli segélyt követelünk!!

K a i r ó
Kávéház

Szaktársak kedvenc
találkozó helye.
Mérsékelt árak.

Braun Vilmos kávéos.

Agitálj! Győzd meg a kishitűeket, hogy csak egységes szervezet tud maradandó eredményeket elérni, minden vendégipari munkásnak a szervezetben a helye!

Külföldi szemle.

Német szaktársaink kongresszusa.

Német szaktársaink kongresszusa május havában folyt le Drezdában. Előadók voltak Tarnov elvtárs, aki a munkások gazdasági és politikai helyzetét ismertette. Neisser szaktárs a kollektív szerződésekről. Richter, Emma szaktársnő a női szaktársak szervezkedéséről, és Ströhlinger szaktárs az Unió főtitkárja a Szállodai, Éttermi és Kávéházi alkalmazottak nemzetközi mozgalmáról tartott hatalmas referátumot.

A kongresszus egyhangulag fogadta el a 40 órás munkahétre vonatkozó indítványt, és követelte, hogy a vendégiparban minden alkalmazottnak, tehát a női munkásoknak is heti 32 órás pihenő és napi 12 órás alvási idő biztosítását. A szakmai internacionálé munkálkodását helyeslőleg vették tudomásul, majd újból megválasztották a régi vezetőséget. A választmány székhelye ezután nem Frankfurt a. M., hanem Hamburg.

Osztrák testvér szervezetünk

mint ismeretes még 1929-ben bevezette a rokkant biztosítást és már három év után 547 tag részesül rokkantségében, azok akik 15 éve tagok és legalább 795 hetet befizettek, a segély összege az osztályok magassága szerint, havi 20—120 Schillingig terjed, a három év alatt folyósított rokkantségélek összege 369.881 Schilling.

Osztrák szaktársaink mint az évi jelentés mutatja 1931. évben 700.397 Schillinget vettek be tagdíjakból, ennek 73%-át segélyek formájában visszafizették. A visszafizetett munkanélküli és rokkantségélek összege 432.398 Schilling. Könyvtár, szaklap és művelődésre 71.507 Schillinget fordítottak.

Németországban,

a mitropánál sikerült a havi 232 órás munkaidőt 210-re lezörzítani, és a munkabéreket felemelni, a munkabéreknél a következő megállapodást léptették érvénybe: Főpincéreknek 210.—márka, pincéreknek 170.—márka garantálva, tehát több lehet csak kevesebb nem. Szakácsnak heti 41.70.—fix és 2% a konyha forgalmából, szakácsnő 37.40 és 2%. Evőszköztisztító heti 28.40 és 1/3% a forgalmából. Hálókocsi kalauz havi 175.—, 192.—és 233.—Rm. és 10% a forgalmából. Segéd kalauznak 155.—márka garantálva.

Német szaktársaink csak erős szervezeteinknek tudhatják be, hogy a munkabérek így alakultak ki.

Megszűnt a borraivaló Spanyolországban.

Bár a helyi kollektív szerződések eddig is számos helyen megszűntették a borraivalót, egész országra érvényes szerződés azonban ezideig még nem volt, a két érdekeltég most ezirányban is megállapodott, és a végrehajtásra is közösen ügyelnek.

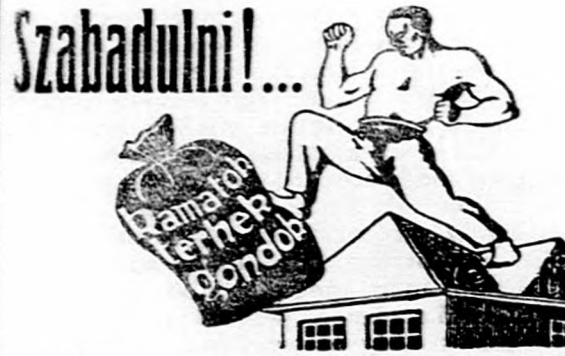
Az új államalakulat meghozta még iparunkra a nyolcórás munkaidőt is és szabályozta a tulóra kérdést is, szükség esetén szabad a pincérnek tulorázni, de nem többet mint havi 50 órát.

AUFRUF!

Zusammenkunft der Artisten bei
RESTAURANT KEPPLER
Budapest, VII. Dob ucca 70.
(in der Nähe vom Royal-Orfeum)

Erstklassige Küche!
Gute Getränke!
Für Artisten ermässigte Preise!

Ich ersuche sämtliche Kollegen der Gastwirtschafts-Bunde mein Ensemble zu empfehlen.

kölcsönt adunk

házipítéshez, telekvételhez, ingatlan terhelő súlyos adósság kicseréléséhez, kényelmes havi részletekbeni visszafizetés mellett.

Kérjen azonnal ismertetőt és ajánlatot.

Budapest Szekesfővárosi Takarékszövetkezet

Büdapest, VI., Teréz-körut 23. I. em.

Agilis körzeti megbizottakat keresünk.

HIREK

Weisz Félix szaktársunk, ki a miskolci csoportunknál ügyvezetői tisztséget töltött be, f. hó 23-án tartotta esküvőjét Rosenberg Annuskával Miskolcon.

Buzi Ferenc szaktársunk, ki egyszermint egyesületünk könyvtárosa, átvette a Kálvária-tér 18. szám alatt lévő Józsefvárosi kávéházat és Olympia név alatt nyitotta meg.

Egyesületünk régi harcosa megérdemli a szaktársak támogatását.

Egyesületünk tagjai árkedvezményben részesülnek.

Blau bácsi Igy ismerte mindenki Budapestben a régi Drexler kávéház felszolgálóját, aki hosszú éveken keresztül szolgálta ki az akkor még jelentős Andrassy-uti vendégeket, és akkor jobb idők lévén sikerült hosszú évek munkája után a Dohány-utcában kis kávéházat megnyitni, a háborút követő esztendőben megnyitotta ugyanazon a helyen az első budapesti bárt, ami felkapott és kedvenc vacsorázó helye lett a budapesti író és művész világ tagjainak, akiknek Blau bácsi személyesen szolgálta fel a jobbnál-jobb falatokat, azonban a gazdasági válság itt is megérezte hatását és a Blau bácsi vendégserege megcsappant, az üzlet kezdett rosszul menni, ekkor rászánta magát arra, hogy társat vesz magamellé, azonban mikor a szerződés aláírására került a sor, Blau bácsi nem írta alá azt, mert mint mondotta ő becsületes ember és az ő szava több mint az írás, hanem fogta az üzletkulcsot és odaadta társának, mondván amí itt van az a kettőnké, evvel a szerződés meg volt pecsételve.

Az idő azonban mostoha volt hozzá és a társulás sem segített rajta, lehúzták a rollókat, és hosszú évek munkája után Blau bácsi az utcára került, majd betegeskedni kezdett, és az utóbbi években már csak a kis külvárosi kávéházakban dolgozott mindaddig, amíg a gyilkos tudóvész el nem szólította oda ahol már nem fáj semmi.

Blau bácsiban Koch Aladár szaktársunk, a margitszigeti Márkus kávéház főpincérje apósát gyászolja.

Ujpesti csoportunk hivatalos helyisége, az Ujpesti Munkás Otthonban van, vezetőségi ülések minden pénteken délelőtt fél 10 órakor. Kérjük az Ujpesten lakó és dolgozó szaktársakat, hogy befizetéseiket ott eszközöljék. Telefon 941-65.

Debreceni csoportunk erőteljes szervezkedésével ismételtelen első helyre került a vidéki csoportjaink között.

Miskolci csoportunk megkezdte az újraszervezés munkáját és sikeresen halad előre, azon miskolci tagjainkat, akik tagsági járulékaikkal hátralékban vannak, ezuton is felszólítjuk annak rendezésére, mert alapszabályaink értelmében csak azon szaktársak jogosultak a 12 heti munkanélküli segélyre akik nyolc hétnél nem nagyobb hátralékban vannak.

Lépünk be az Általános Fogyasztási Szövetkezetbe. A mai rendkívüli nehéz gazdasági helyzet a velejáró nagy munkanélküliség és a tömegek vásárlóerejének csökkenése azt diktálja, hogy a szervezett munkásságnak meg kell ragadnia minden alkalmat és eszközt arra, amely helyzetének javulását szolgálja. A szakszervezeti mozgalommal karöltve jár az a munka, amelyet az Általános Fogyasztási Szövetkezet fejt ki, amikor a munkásság fillérjeit óvja és igyekszik érte teljes értékű árut adni, sőt a mutatkozó haszontöbbletből a fogyasztóknak visszatérítést is nyújt.

Az Általános Fogyasztási Szövetkezet múltévi közgyűlésén szóba került a szervezett munkásság megszervezése a fogyasztás céljából. Mi a magunk részéről igyekeztünk eddig is fölvilágosítani szaktársainkat ezen a téren és most ezt még jobban kihangsúlyozzuk: minden szállodai, kávéházi és éttermi munkás, aki céltudatosan küzd a saját és az ország javáért, haladéktalanul lépjen be az Általános Fogyasztási Szövetkezet tagjai közé. Ezt nem mint áldozatot kérjük a szaktársaktól, hanem ajánljuk az ő legjobban fölfogott érdekükben, mert nemcsak kötelességet teljesítenek, hanem könnyítik családjuknak a mindennapi küzdelmet.

Az Általános Fogyasztási Szövetkezet a miénk, hívó szava ne legyen pusztában elhangzott szó!

Felelős szerkesztő és kiadó: **Fekete Lőrinc.**
Nyomatott Neuwald Illés Utódai könyvnyomdában

Törekvés Takarékpénztár

Budapest, VII. Rákóczi-ut 42. Telefon 45-4-58

Ne vegyen telket

addig, amíg
a Törekvés Takarékpénztárnál
nem érdeklődik

a gróf Károlyi Imre-féle érdi weekendtelep

telekvasárlási módozatai iránt.
Sok pénzt takarít meg és napi néhány
filler összegyűjtésével öreg napjairól
és hozzátartozóiról is gondoskodik.

Mindenki már az idén saját erdejében nyaralhat.

Fölvilágosítást nyújtanak: a Törekvés Takarékpénztár Rt., Corvinia Általános Biztosító Rt. (VII. Rákóczi-ut 42), az Általános Fogyasztási Szövetkezet összes elarúsítóhelyei, továbbá az egyesületi helyiségünkben Balla szaktárs.

Ingyen autubusz.

Figyelem!

Akik minket pártolnak, azokat mi is támogatjuk.

Csak lapunkban hirdető cégeknél vásároljunk, ezek áruát ajánljuk!